
Przywilej Erekcji miasta Bieżunia z dnia 13 lutego 1767 roku.

Bieżuńskie Zeszyty Historyczne 5, 7-11

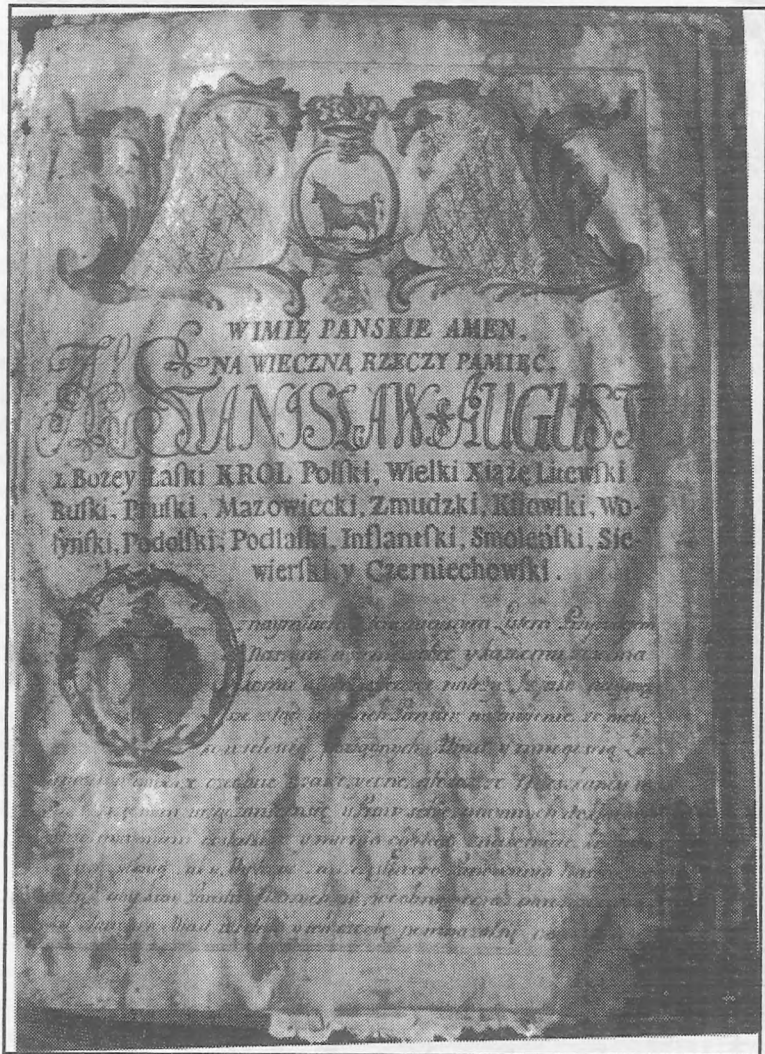

1995

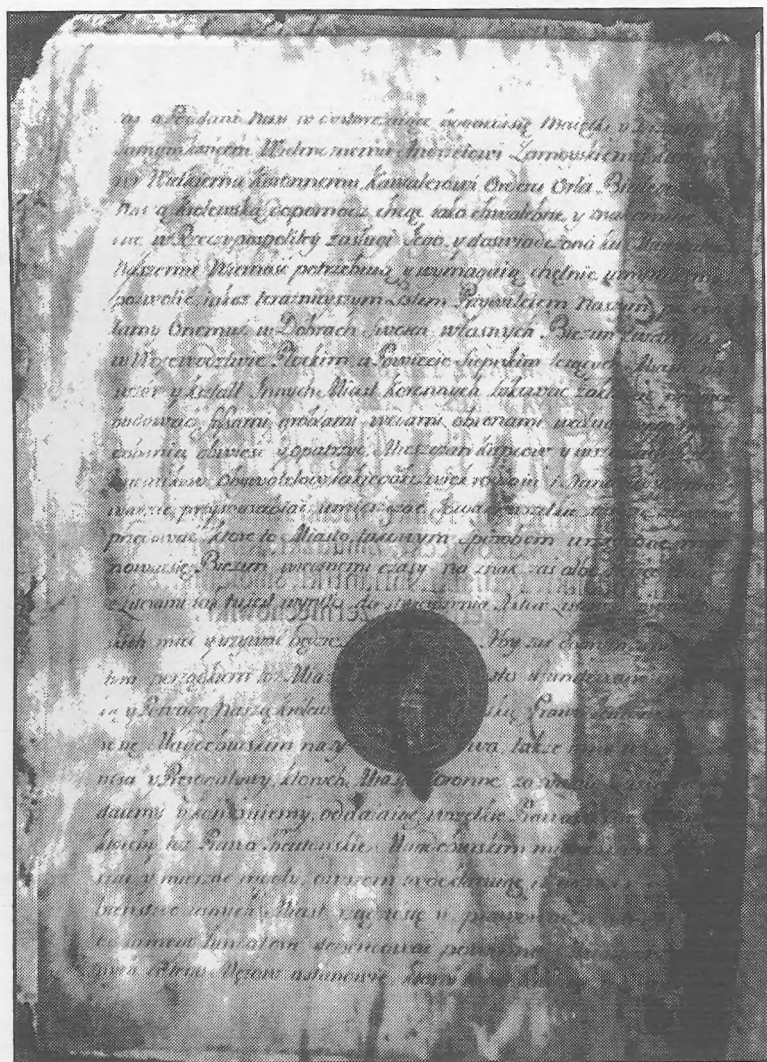
Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Przywilej Erekcji miasta Bieżunia z dnia 13 lutego 1767 roku

Fot. ze zbiorów Mariana Przedpełskiego

Fot. ze zbiorów Mariana Przedpelskiego

W Imię Pańskie Amen. Na wieczną rzeczy pamięć. My Stanisław August z Bożey łaski Król Polski, Wielki Xiążę Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kiiowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smoleński, Siewierski y Czerniechowski.

Oznajmujemy terazniejszym Listem Przywilejem Naszym wszem, wobec y każdemu z osobna komu o tym wiedzieć należy. Iz jako naywiększe ztąd wszelkich Państw wstawienie, że nietylko wielością porządných Miast y mnogością Ludności w onychże ozdobne i zaszczycone, ale że Mieszkańcy w nich zrzednym urządzeniem się y Praw sobie nadanych dokładnym utrzymywaniem dostatków y mienia obfitego znakomicie korzystają y pożytkują. Tak i My tegoż za Szczęśliwego Panowania Naszego żądając, aby Kray Państw Naszych w podobną coraz bardziey wzrastał Sławę a w Miast wielość y ozdobę ich pomnażał się, obywatele zaś a Poddani Nasi w dostarczające bogacili się Maiątki y szczęścia. Tym samym końcem Wielmożnemu Andrzeiowi Zamoy-skiemu Kanclerzowi Wielkiemu Koronnemu, Kawalerowi Orderu Orła Białego Łaską Naszą Królewską dopomódz chcąc iako chwalebne y znakomicie zacne w Rzeczypospolitey zasługi Iego y doświadczona ku Majestatowi Naszemu Wierność potrzebuia y wymagaią, chętnie umysłiliśmy pozwolić, iakoż terazniejszym Listem Przywileiem Naszym pozwalamy Onemóż w Dobrach Swoich własnych Biezuń zwanych w Województwie Płockim a Powiecie Sierpskim leżących Miasto na wzór y kształt Innych Miast Koronnych lokować, zakładać, postawić, budować, fossami, groblami, wodami, obronami według swego upodobania obwieść i opatrzeć. Mieszczan, Kupców y wszelakich Rzemieślników Obywatelów iakiegokolwiek rodzaju i Stanu Ludzi sprowadzać, przyspasabiać, umieszczać, Towary wszelkie tamże zwozić y sprzedawać, które to Miasto takowym Sposobem urządzone, mianować się Biezuń wiecznemi czasy na znak zaś albo Pieczęć Wieżę z Literami iak tu iest do stwierdzenia Aktów, Listów y Spraw Mieyskich mieć y używać będzie. Aby zaś dobrym y przyzwałym porządkiem toż Miasto ufundowane było Mocą y Powagą Naszą Królewską Prawo Teutońskie, które się Magdeburkiem nazywa, także inne wszelkie wolności y Prerogatywy, których Miasta Koronne zażywają Łaskawie nadaemy y konferujemy, oddalając wszelkie Prawa Polskie y Litewskie, któreby też Prawa Teutońskie Magdeburkiem mianowane wzruszać y mieszać mogły, owszem to deklaruiąc, iż na wzór i podobieństwo innych miast rządzić się y Sprawować, a w tym rządzie od samego Fundatora dependować powinno. Magistrat z wybranych do tego Mężów ustanowić, którzy to jest Radczy y Ławnicy z pospulstwa sposobnieysi y umiejetnieysi teraz, na potym zaś zawsze, gdy mieysce zawakuie Radczy z Ławników, Ławnicy zaś z Gminnych czyli pospulstwa y przysięgę wykonywać powinni. Ten zaś Magistrat z Radzców osób Sześciu, z Ławników zaś także Osób Sześciu składać się będzie do Burmistrzowstwa y pośród Radzców trzech kandydatów co rocznie Dnia Dwudziestego Dziewiątego Miesiąca Listopada wszyscy odbierać będą, a z tych sobie poddanych iednego według woli swoiey Fundator do Rządów w Mieście wyznaczać y postanawiać będzie. Urząd Ekonomiczny y Sierociński naznaczyć y ordynować pożyczki Mieyskie y Ich Ordynacyą y Prewenta swoje według upodobania własnego opisać y ułożyć Fundatorowi wolno będzie, który to Magistrat Sprawy wszelkie między Obywatelami tego Miasta zachodzące sądzić będą, iako to Sąd Radziecki z Burmistrzem uczynkowe y o wszelakie inne uczynione krzywdy, Ławnicy zaś Spra-

wy Sukcesjonalne o pieniądze, grunta y inne tym podobne, a tak w sądzie Radzieckim iako y Ławniczym na takowe Sprawy, gdy się trafia, po osób trzy zasiadać będzie dla prętszego dogodzenia żądającym Sprawiedliwości y ciż Sami czyli w Radzieckim czyli Ławniczym Sądzie przy których zaczęta Sprawa będzie decydować y rozsądzić oneż powinni. Gdy zaś iako do Magistratu przydzie Sprawa też wespół Radzcy y Ławnicy Sądzić mają; Ludzi występnych Swywolnych i wszelką Osobę w Mieście y na gruntach onego w świeżo popełnionym uczynku (nie przywłaszczając sobie iednak y Iurisdykacyi swoiey Statutu Toruńskiego Miastu Naszemu Toruniowi we prawach Kryminalnych służącego) łapać, a iezeliby Kryminał popełnił takiego do bliszych Miast to jest do Płocka lub Mławy odsyłać będą powinni, w Sprawach zaś sądzonych Stronie. Dekretu ostatniego (od którego byż powinna appellacya) nieprzyimuiący a to w rzeczy naywięcey Summę pięćdziesiąt Złotych Polskich przynoszący do samego Fundatora tylko apellacyą nazawsze zachowuiemy. Plebiscita czyli ustawy Bractwa y Cechy wszelkie rzemieślnicze (oprócz Piwowarskiego, gdyż zadnemu z Obywatelów tegoż Miasta likworów wszelkich ani na Swoią własną potrzebę ani na Szynk, robić niewolno będzie) ordynować y Artykuły onym układać za wiedzą y potwierdzeniem Fundatora moc mieć będzie. Cechowi albo przez nich w Kunsztach swoich wyzwoleni Towarzystwem w innych Miastach z takiemiz współczniczyć się y równemi Im byż mają do Prawa Miejskiego wszyscy iakiegokolwiek rodzaju byle poddaństwu Obcemu nie podlegli Ludzie y których Prawa publiczne nie wyłączaią przyimowaniu y przypuszczani być powinni. Tenże Magistrat teraz y na potem będący y na to bacność y czułość mieć będzie, aby gdy który z Obywatelów tegoż Miasta przez Śmierć niedorośle y do rządu niesposobne zostawi Dzieci, takowym przy pozostałej Wdowie przydani byli Opiekuni, ieden z pośród Magistratu, a drugi z Krewnych zakład dostarczających do odpowiedzi mający, Któryby o Maiętku y Dzieciach tych staranie mający y z Opieki co rocznie przed Magistratem Rachunek czyniący do wzrostu tychże dzieci w zupełności wszystkiego dotrzymali y onymże oddali. Żeby zaś tym osobliwszey Łaski Naszey przerzeczone Miasto Bieżuń doznało za zezwoleniem Fundatora w Naszą Protekcyą oneż przyimuiemy y Gleytem Naszym każdego w nim mieszkającego od wszelkiey wiołency y gwałtowności zasłaniamy y obwarowane byż deklaruiemy. Dla pożytków zaś tegoż Miasta Targi Tygodniowe w każdą Niedzielę pozwalamy. Jarmarków cztery także w Przywileiu temuż Miastu dawniey danym wyrażone to iest na Niedzilę Kwietną na Ś. Małgorzate, na Święto Narodzenia Nayświętszey Panny MARYY, na Ś. Mikołay odprawiać się zwykłych potwierdzamy y do tychże Inne cztery, pierwszy na ŚŚ. Trzech Królów, Drugi na Ś. Walenty, Trzeci na w Niebo wystąpienie Pańskie, Czwarty na Święto Wszystkich Świętych corocznie wiecznemi czasy nadaiemy y naznaczymy, na które wolno będzie wszystkim Ludziom iakiegokolwiek rodzaju, stanu i kondycyi Kupcom, handlarzom do użytku pospolitego Towary przywozić, przedawać, kupować, frymarchyć, zamieniać, konie, bydła, zboże y wszystkiego co byż może potrzebom Ludzkim pożytecznie sprowadzać, handlować, i negocjować z tym bezpieczeństwem iakoby każdy z nich na pomiemione Jarmarki iadąc, idąc, tam się bawiać i powracając osobliwszym Gleytem naszym był zaszczycony. Na tychże Jarmarkach y Targach zupełną moc y Władzę Iurysdykcji Jarmarkowey we wszelkich Sprawach między kupcami y Ludźmi kupującemi y przedawaiącemi zachodzących albo tam opierających się krótkim a bez wszelkiey przewłoki processem do Sądzenia Magistratowi Całemu nadaiemy, zachowuiąc y w takowych Sprawach ukrzywdzonym się byż czuiącemu

apellacją do Fundatora, aby za tym bardziej Mieszczanie, Kupcy, Sukiennicy, Rzemieślnicy y wszelacy Ludzie do osiadania y zaludniania pomienionego Miasta Bieżunia zachęcenie brali wszystkich Obywatelów, którzy mieszkają lub mieszkanie tamże przyimają przychyliając się w tym do Praw o uwolnieniu od nienależnego Sądu przepisanych Tychże Obywatelów wszystkich y każdego z osobna od Iurysdykcji y Sądów Trybunalskich Ziemskich, Grodzkich y w Sprawach wszelkich wielkich y małych, potocznych y kryminalnych wyimujemy, odłączamy y uwalniamy y Samemu tylko Sądowi tamtejszemu mieyskiemu, a przez apellacją Sądowi Dworu iako wyżey inkorporujemy y podaiemy, wszelkich na koniec wolności Swobód Miejskich Innym Mieszczanom Naszym z Prawa służących spokojnie używać pozwalamy. Gruntów zaś Onym przez Fundatora nadanych nie inney kodycyi iak tylko Mieyskiej w tymże samym Mieście mieszkającym lub zamieszkanie mieć chcącym Ludziom przedawać zastawiać, które aby w zupełności y Całości Mieyskiej zostawały żadną nawet Legacją do iakiego kolwiek Kościoła onychże obciążać za wolą Fundatora zakazujemy y zabraniamy. A gdyby w przyszłym Czasie od którego z Dziedziców Miasta tego Bieżunia niniejsze Prawo y Przywilej Nasz w iakim punkcie naruszony y niedotrzymany być miał Magistratowi y Całemu Miastu dla upomnienia się o to czyli o samą szczególnie manutencyą albo utrzymanie w całości y istocie tegoż Prawa za dobrowolnym Wielmożnego Zamoyckiego Kanclerza W. Koron. Fundatora za zezwoleniem Sąd Nasz Assessorski y Nayaśnieszczych Następców Naszych na potomne czasy naznaczamy y postanawiamy. Który to list Przywilej Nasz wszystkim do Których należy osobliwe iednak Wielmożny y U.U. Dygnitarzów, Urzędników Koron. y Ziemskich tudzież Sędziów Trybunalskich, Ziemskich, Grodzkich y innych iakichkolwiek Magistratów wiadomości przywodząc roskazujemy, aby do Xiąg był przyjęty y głosem Woźnego publikowany a oraz przez nich Samych zachwany y drudzy aby go zachowali, Starali się dla Łaski Naszey Królewskiej. Prawa Nasze Królewskie Rzeczypospoltey tudzież Kościoła ś. Katolickiego Rzymskiego wcale zachowując na co dla lepszey wagi y pewności ten List Przywilej Nasz Ręką Własną podpisawszy Pieczęcią Koronną stwierdzić roskazaliśmy. Dan w Warszawie Dnia XIII Miesiąca Lutego Roku Pańskiego MDCCLXVII . Panowania Naszego Trzeciego Roku.

(-) Stanisław August Król

(-) Klemens Kozłowski

Pieczeći W. Koron. Sekretarz.

AGAD, Dok. perg., nr 7125,
negatyw w zb. M. Przedpełskiego.